

Uittreksel uit verslag commissie EFB van 28 oktober 2019 vwb Begroting 2020 en Memorie van Antwoord.

1. A-agenda Algemeen

4.a. Voordracht Begroting 2020 en Memorie van Antwoord

Mw. **Bezaan** (PVV) dankt voor de beantwoording van de technische vragen, maar zij heeft twee aanvullende vragen over de vragen met nummers 41 en 48. Veiligheid is onderdeel van de leefbaarheid woonbuurten. Waarom wordt veiligheid – vraag 41 – dan niet expliciet gemonitord in de Barometer Welvaart en Welzijn? Penetratietesten geven inzicht in zwakheden op technisch of organisatorisch gebied en deze leveren concrete informatie op voor verbeteringen in de informatiebeveiliging. Hoe hoog zijn de kosten voor de inzet van deze professionele externe partij?

Dhr. **Hoogervorst** (SP) dankt voor de beantwoording van de vele technische vragen. Hij vraagt zich af wat wordt bedoeld met ‘communicatiestrategie over het nieuwe coalitieakkoord’. Indien deze reeds is opgesteld, dan graag een toelichting. Er vindt een extra investering plaats van 60 miljoen euro voor infrastructuur. Is dit bedrag al verdeeld of moet dat nog gebeuren? Datzelfde geldt voor het leefbaarheidsfonds. Is hier al een kader voor opgesteld of gaat het enkel om een plan?

Mw. **Strens** (D66) geeft complimenten voor de heldere begroting die is gebaseerd op het coalitieakkoord. In eerste instantie tonen de begroting en meerjarenraming aan dat de provincie financieel gezond is, structurele lasten worden gedekt met structurele baten. Door het toekennen van één operationeel doel per reserve is de transparantie en leesbaarheid toegenomen. Met name aan de inkomstenkant zijn grote ontwikkelingen gaande en het wordt gewaardeerd dat het college naar goede oplossingen zoekt. De mogelijkheid van het heffen van opcenten kan niet oneindig doorgaan en de uitkering uit het Provinciefonds valt lager uit door de trap-op/trap-af methode. Ook in de toekomst moet de provincie eigen inkomsten kunnen genereren met een eigen belastinggebied. Hoe beoordeelt de gedeputeerde deze ontwikkeling in relatie tot de begroting? Zijn er alternatieve mogelijkheden om de begroting structureel in balans te houden? Is het IPO betrokken bij de bespreking van de trap-op/trap-af methodiek om meerjarig meer financiële zekerheid te garanderen? In de begroting zit een groot aantal incidentele middelen met een structureel karakter, zoals de middelen voor het klimaat en voor versnelling van de woningbouw, die ook na 2023 nodig zijn voor de kerntaken. Hoe beoordeelt de gedeputeerde deze werkwijze?

Dhr. **Zoon** (PvdD) dankt voor de antwoorden op de technische vragen. In 2017 hebben de CU en de PvdD een initiatiefvoorstel ingediend voor maatschappelijk verantwoord inkopen. Vermeld staat dat dit proportioneel moet zijn, maar wat wordt hiermee bedoeld? De uitkomst van de procedure van Urgenda in het kader van de opwarming tegen het Rijk van vier jaar geleden heeft ook impact op de provincies. Tot op heden negeren de provincies deze uitkomsten, maar er moet nu iets gaan gebeuren of er moeten in ieder geval financiële risico's in de begroting worden voorzien en dat is tot op heden nog niet het geval. De PvdD heeft overigens een voorkeur voor snel actie ondernemen. De aanpak stikstof heeft veel raakvlakken met verduurzaming, economie en financiën. Het zou goed zijn dit in het provinciale beleid te borgen. De PvdD zal een motie indienen om de Urgendazaak serieus te nemen en de provinciale taken op te pakken en verzoekt de overige fracties deze motie te ondersteunen. Dierenwelzijn wordt voornamelijk genoemd in combinatie met de jacht. Voor de opvang van wilde dieren is 200.000 euro gereserveerd. Dit is incidenteel geld, maar dat moet

structureel worden, want de opvang loopt over vele jaren door. Hoe gaat de gedeputeerde zijn portefeuille dierenwelzijn uitvoeren, want het is een lege portefeuille zonder fondsen. Hoe kan de gedeputeerde door PS worden geholpen om deze portefeuille te vullen? Een economisch en ecologisch gezonde landbouw vergt een drastische afname van het aantal dieren en economisch gezien heeft dat grote impact op de boeren. Voorgesteld wordt om hier in de economische agenda ruimte voor te scheppen, aangezien dit in de begroting niet gebeurd is.

Dhr. **Dekker** (FvD) dankt voor de beantwoording van de technische vragen. Er wordt verzocht om een toelichting op de EU-subsidiestromen die op andere basis gestoeld zijn dan voorgesteld door de provincie. Hoe gaat de provincie om met uiteenlopende doelstellingen? De provincie houdt toezicht op de steden, maar in Amsterdam is veel misgegaan met AEB. Het provinciale toezicht ziet ook op de borging van behoorlijk bestuur en behoorlijk financieel beheer. Wat zijn de leerpunten voor de provincie uit het drama rond AEB?

Dhr. **Heijnen** (CDA) constateert dat de landbouw en aanpalende bedrijven een van de belangrijkste sectoren van de economie is met veel werkgelegenheid, ook in Noord-Holland. 61% van de grond in de provincie wordt gebruikt door de boeren en deze sector behoort tot een van de meest innovatieve in de wereld. Het bestuur wordt daarom opgeroepen om te luisteren naar de boeren en hun bijdrage aan de economie te waarderen. Voorgesteld wordt om samen met de minister en de boeren het gesprek aan te gaan over het opschorten van de stikstofmaatregelen en per 1 december met nieuwe maatregelen te komen. De provincie staat er goed voor, de meerjarenbegroting is sluitend en kent ruime reserves. De taakstellende doorlichting van de reserves die zijn afgesproken in het coalitieakkoord, leiden tot de vraag waarop het bedrag van 14 miljoen euro is gebaseerd en waarom dit via een taakstelling wordt gedaan. Dat betekent dat het geld echt gevonden moet worden, maar wat zijn de gevolgen als er doelen in de reserves gewijzigd moeten worden? De legestarieven zijn niet kostendekkend. In 2020 wordt nieuw beleid opgesteld, zijn GS voornemens om de leges dan wel kostendekkend te laten zijn?

Mw. **Kuiper** (CDA) is voorstander van verhoging van de bijdrage aan ProBiblio, want de vraag is of men met deze bijdrage uitkomt op het landelijk gemiddelde van provinciale bijdragen. Zij constateert dat naast het Rijk en gemeente, ook de provincie middelen beschikbaar stelt voor uitvoering van het programma 'Cultuureducatie met kwaliteit'. In 2020 kunnen 200 scholen in 32 gemeenten hier gebruik van maken, maar er zijn veel meer basisscholen in Noord-Holland. Wil de gedeputeerde in overleg gaan met het Rijk en de gemeenten om meer kinderen op basisscholen cultuureducatie aan te bieden? Er komt een focus op verduurzaming van sportaccommodaties. Waarom menen GS dat de inschakeling van Sportservice als kenniscentrum voor de verbouwing van lokale sportverenigingen het meest efficiënt is? Ook RVO houdt zich hiermee bezig. Zijn er al afspraken gemaakt met Sportservice over hun inzet en hoe kijkt zij aan tegen deze uitbreiding van haar werkzaamheden?

Dhr. **Hartog** (VVD) vraagt of het mogelijk is om prestatie-indicatoren te hanteren, want niet alle cijfers kunnen gekoppeld worden aan resultaten.

Mw. **Larson** (VVD) vraagt welke rol de provincie voor zichzelf ziet bij de Brexit en de handelsbeperkingen door de VS en welke interventies worden overwogen. Is hier sprake van en met welke partners wordt gesproken?

Dhr. **Dulfer** (GL) constateert dat in de begroting bij het nieuwe beleid – waarvan de eerste contouren zichtbaar zijn – wordt uitgegaan van oude prestatie-indicatoren. Daarom is het goed deze op korte termijn te heroverwegen en daar wil GL graag aan meewerken. Als voorbeeld wordt genoemd het programma Ruimte waar de indicatoren geheel economisch zijn, maar bij welzijn en ruimte past een breder scala van indicatoren. Hij vraagt of in de nota die in het voorjaar van 2020 wordt verwacht, de indicatoren worden aangepast. De algemene reserve van de provincie is stevig, het weerstandvermogen is robuust en de exploitatieruimte voor de komende jaren ziet er goed uit. De provincie staat er financieel goed voor. GL kijkt uit naar een heldere bestedingsplanning, zodat er eerder inzicht ontstaat in de uitputting en besteding van de reserves. De leesbaarheid van deze begroting zou verbeterd zijn, maar bij het narekenen blijkt dat getallen moeilijk navolgbaar zijn, vaak omdat de gebruikte begrippen een andere inhoud hebben. Hier zou meer eenduidigheid in gebracht moeten worden. Hoe denkt het college over het met Infographics duidelijk en eenvoudig communiceren van de begroting naar het bredere publiek?

Dhr. **Hartog** (VVD) sluit zich hierbij aan, daarom zou het goed zijn wanneer er naast een kwalitatieve meting ook een effectmeting zou plaatsvinden.

Dhr. **Dulfer** (GL) kijkt uit naar de vervolgstappen voor het nieuwe beleid. De begroting is een middel om beleid uit te voeren en doelstellingen te realiseren, zoals een gezondere leefomgeving, een toekomstbestendig klimaatbeleid, een betere bereikbaarheid voor alle modaliteiten, meer circulaire economie, een groen landelijk gebied en een bestuurscultuur die hopelijk dichterbij de mensen komt te staan.

De **voorzitter** schorst de vergadering op verzoek van het college. De vergadering wordt heropend.

Gedeputeerde **Pels** dankt voor alle complimenten en zij is blij met het meer inhoudelijke debat in de commissie in plaats van dat het enkel gaat over de opzet of het proces van de begroting. De algemene reserve is afgenomen, mede vanwege een grote voorziening voor Pallas, daarom is een herstelplan opgesteld voor de algemene reserve. Dat was al bij de begroting 2019 bekend. De enkele inzet van de septembercirculaire is waarschijnlijk onvoldoende, daarom zal het college een voorstel doen voor een aanvulling van de algemene reserve met extra middelen. In dit kader wordt er in de komende periode extra aandacht besteed aan de onderbesteding om te kijken welke winst hier behaald kan worden.

Dhr. **Dulfer** (GL) constateert dat de begroting en de algemene reserve – gebaseerd op cijfers van rond de zomer – er goed voor staan. Wat is er volgens de gedeputeerde aan de hand?

Gedeputeerde **Pels** antwoordt dat de begroting verschillende standen van de algemene reserve toont en het is logisch dat dit tot verwarring leidt. Het herstelplan is nog niet volledig verwerkt omdat er in de begroting geen rekening wordt gehouden met middelen die mogelijk naar de provincie toekomen. Dat geldt ook voor de septembercirculaire, men kan niet vooraf vaststellen dat de middelen zeker naar de provincie komen, dus wordt er ook geen rekening mee gehouden. Het gaat dus niet om de vraag of er voldoende middelen beschikbaar zijn – dat is niet zo, want er is een herstelplan nodig – maar dat de algemene reserves op verschillende plekken in verschillende functies in de begroting terugkomen. Hierdoor is wellicht verwarring ontstaan. Het doel van de taakstelling is het vinden van middelen voor het dekken van de nieuwe plannen. Bij de reserves kan meer inzichtelijk gemaakt worden voor hoeveel en voor welk deel een bestedingsplan is opgesteld en of er

nog ruimte beschikbaar is. Er wordt gestart met het opstellen van een kader van een bestedingsplan, evenals wat dat betekent voor de eventuele vrije ruimte. In de vorige periode zijn 69 miljoen euro aan vrije middelen gevonden en die exercitie zal ook dit jaar worden uitgevoerd. Dat kan zeker tot de noodzaak van het maken van keuzes leiden.

Dhr. **Heijnen** (CDA) vraagt waarom er vooraf al een bedrag wordt genoemd, want een specifieke taakstelling van 14 miljoen euro kan leiden tot een doelredenering. Het zou beter zijn om eerst de analyse uit te voeren en dan de beschikbare gelden opnieuw in te zetten.

Gedeputeerde **Pels** meldt dat er in het coalitieakkoord een heldere taakstelling ligt om tot 14 miljoen euro te komen voor het nieuwe beleid. Het is goed om alles in kaart te brengen om er een stevig bestedingsplan onder te leggen. Tevens zal worden aangegeven wanneer en welke middelen incidenteel en structureel genoemd kunnen worden. De leges worden heroverwogen, want deze moeten kostendekkend zijn en dat is nu niet zo. **In de volgende vergadering wordt de nieuwe legesverordening voorgelegd en deze verordening gaat uit van kostendekkendheid.** Tevens wordt hard gewerkt aan het project Financiële Hygiëne, de budgetgesprekken vinden nu plaats en hieruit ontstaan nu al nieuwe inzichten die zullen bijdragen aan een betere verslaglegging bij de jaarrekening. Tevens loopt er een ROB-onderzoek naar de lasten van het klimaatonderzoek en naar de opcenten. Vanuit het IPO wordt met het Rijk meegedacht over het vormgeven van het toekomstige belastingbeleid voor de provincie in het kader van het trap-op/trap-af principe. Hiervoor worden binnenkort de gesprekken gestart.

Mw. **Strens** (D66) vraagt of de gedeputeerde deze collegeperiode financiële gevolgen verwacht en of er iets moet worden ondernomen.

Gedeputeerde **Pels** meldt dat in deze periode geen rekening wordt gehouden met verwachte stijging van de opcenten, maar dit kan wel bepalend zijn voor de ruimte voor nieuw beleid. Daarom zit men hier als college stevig in, omdat de provincies voldoende middelen moeten hebben voor het nieuwe beleid. Over het opnemen in de begroting van de juiste informatie en verbetering van de inzichtelijkheid dient het gesprek voortdurend gevoerd te worden. Indicatoren zijn in principe gekoppeld aan beleid. De doelen van het beleid zijn zichtbaar in de doelenboom en de indicatoren worden in de begroting opgenomen. De begroting wordt gevoed door alle beleidsstukken en bij het vaststellen van het beleid wordt nagegaan of de indicatoren ten opzichte van de doelstelling nog kloppen of dat er aanpassing nodig is. Hier kan zeker nog een slag gemaakt worden. Dit proces duurt langer dan de periode tot de volgende begroting, omdat dit een beleidsmatig proces is. **Zij zegt toe na te gaan hoe de begroting voor de burgers meer inzichtelijk gemaakt kan worden, bijvoorbeeld door middel van Infographics.** In de begroting is de verdeling van het bedrag van 60 miljoen gedeeltelijk euro opgenomen. De vragen over het leefbaarheidsfonds en mobiliteit dienen bij de betreffende gedeputeerde neergelegd te worden. De doelen die de provincie stelt, moeten door de markt gerealiseerd worden, dus deze doelen moeten wel haalbaar en realiseerbaar zijn. Ook in MRA-verband wordt getracht om door middel van samenwerking en een grotere inkoopkracht en volume een aantrekkelijker situatie te creëren voor de marktpartijen. Er wordt gewerkt aan nieuw inkoopbeleid, dus PS kunnen nog invloed uitoefenen op de doelen. Het is voor GS lastig om een extern risico zoals Urgenda en de PAS concreet in bedragen uit te drukken. Dat risico wordt gewaardeerd op het moment dat er beleidskeuzes gemaakt moeten worden. Men is in gesprek met ProBiblio over hun inzet voor de komende jaren. Gemeenten kunnen niet verplicht worden om mee te doen aan het programma Cultuureducatie met kwaliteit. Maar wanneer gemeenten niet deelnemen,

dan betekent dat niet dat zij geen cultuureducatie aanbieden. Wel wordt samen met Plein C gewerkt aan het in kaart brengen van witte vlekken, zodat hierop in de nieuwe periode met extra geld kan worden ingezet. Sportservice is niet de enige partij voor duurzaamheid, want NOC*NSF en de KNVB zijn hier ook mee aan de slag. Wel heeft Sportservice ervaring opgedaan met het adviseren van verenigingen in Noord-Brabant. Hierover wordt momenteel het gesprek gevoerd. De impactanalyse die wordt opgezet, gaat hopelijk een beter antwoord geven op het inzetten van indicatoren om de impact van beleid beter zichtbaar te maken. Overigens is het lastig om altijd het effect van het provinciaal handelen te meten vanwege de positie tussen Rijk en gemeenten, maar het zal wel inzichtelijk worden gemaakt.

Dhr. **Van Dijk** (CdK) meldt dat in het kader van de communicatiestrategie een plan wordt opgesteld dat ziet op een aantal accentverschuivingen, zoals integer, transparant, inclusief, eigentijds provinciaal bestuur waar iedereen gehoord wordt en waar burgers een eigen inbreng kunnen leveren. Deze aspecten wil men laten terugkomen in de nieuwe communicatiestrategie/plan. Men wil van een zendende organisatie naar een meer luisterend orgaan komen, burgerparticipatie stimuleren en bestuurders en medewerkers beter in staat stellen om te monitoren wat er in de maatschappij gebeurt, waarbij de Statenleden nadrukkelijk ook als ambassadeur kunnen optreden om de bekendheid van de provincie te stimuleren en het vertrouwen te vergroten. **In november besluiten GS over het communicatieplan en voor het einde van het jaar wordt het toegezonden aan PS.**

Gedeputeerde **Van der Hoek** benadrukt dat ook het college overtuigd is van het grote economische belang voor de provincie van de agrarische sector. Hierover bestaat geen verschil van mening met PS. Er vindt momenteel overleg plaats over de situatie rond de PAS, onder andere met de agrarische sector. Gedeputeerde Rommel is lid van de kerndelegatie die hierover met het Rijk in gesprek is.

Dhr. **Heijnen** (CDA) constateert dat een aantal boeren heeft aangegeven naar Friesland te willen verhuizen omdat ze daar wel welkom zijn aangezien Friesland de beleidsregel onmiddellijk heeft ingetrokken.

Gedeputeerde **Van der Hoek** meldt dat het intrekken van de beleidsregel niet noodzakelijk is, dat gaat niet helpen. Het gaat met name over de onvrede over het extern salderen – dat nog niet van toepassing is – en het verschil tussen het Rijk en de provincie/IPO bij de interpretatie van de beleidsregel voor stikstofbeperking. Deze punten moeten onderwerp van het gesprek met de sector zijn. De rol van de provincie bij de Brexit is beperkt, omdat het Rijk samen met de EU hiervoor aan de lat staat en hierop interenieert. Wel vindt met het Rijk bestuurlijk afstemmingsoverleg plaats over de mogelijke gevolgen en welke verantwoordelijkheid de provincie hierbij moet nemen. Hij is persoonlijk betrokken bij Europa en de rapporteur geeft uitleg over de stand van zaken. Op eventuele gevolgen dient de provincie zich zeker voor te bereiden, zoals ten aanzien van de douaneactiviteiten. Er is echter veel onzekerheid en weinig directe sturing. Barometer Welvaart en Welzijn: de informatie is afkomstig van de Veiligheidsmonitor van het CBS en veiligheid maakt hier geen onderdeel van uit. De focus ligt op welvaart en welzijn en die cijfers worden opgenomen in de eigen barometer. Eerst dient de invulling van de portefeuille Dierenwelzijn te worden besproken onder andere met de PvdD alvorens wordt besloten over incidenteel en structureel geld. Later deze maand staat een gesprek gepland met een opvangcentrum en de wethouders Dierenwelzijn, ook over de beschikbare middelen. De gedeputeerde komt in een later stadium terug op de resultaten (commissie NLG). Zo mogelijk wordt gebruikt gemaakt van EU-subsidiestromen die helpen bij het uitvoeren van het provinciaal beleid en waarbij zelf de keuze kan worden gemaakt waaraan dit geld

besteed kan worden. Het is niet zo dat er subsidies worden toegekend waarmee de provincie wordt gedwongen om tegen haar wil bepaalde zaken aan te pakken. De situatie AEB is geen onderdeel van het IBT-onderzoek want het is een eigen verantwoordelijkheid van de gemeente. Dit proces wordt niet door de provincie gemonitord of gevolgd en er worden dan ook geen lessen uit getrokken.

Gedeputeerde **Stigter** antwoordt dat jaarlijks een penetratietest wordt uitgevoerd om te onderzoeken of van buitenaf het automatiseringssysteem van de provincie gekraakt kan worden. Op basis van de resultaten worden aanbevelingen gedaan. De test kost een paar duizend euro per jaar.

Tweede termijn

Dhr. **Dulfer** (GL) vraagt hoe de provincie er begrotingstechnisch eigenlijk voorstaat, want met het huidige coalitieakkoord en gebaseerd op de septembercirculaire 2018 komt de algemene reserve ruim boven de grens van 80 miljoen euro, de begroting is structureel in evenwicht voor de komende jaren, het weerstandsvermogen heeft een coëfficiënt van 3 terwijl die minimaal 1 moet bedragen en het weerstandsvermogen komt op de langere termijn zelfs uit boven 11,5. Op basis van deze gegevens concludeert de gedeputeerde dat zonder de septembercirculaire de financiële situatie van de provincie als goed tot zeer goed kan worden omschreven. De gedeputeerde waarschuwt de commissie er nu voor dat de septembercirculaire van 2019 gaat tornen aan deze conclusies. Hoe zit dit precies?

Gedeputeerde **Pels** antwoordt dat deze begroting al is opgesteld voordat het nieuwe coalitieakkoord is afgesloten. De extra middelen in de reserves zijn nog niet geactiveerd en dat kan ook niet in de begroting gedaan worden als hier geen zekerheid over bestaat. Het financiële plaatje moet op dit moment kloppen maar een aantal middelen van het coalitieakkoord moet nog geactiveerd en gestort worden. De taakstelling kan nog niet verwerkt worden omdat nog niet duidelijk is waar deze vandaan komt, daarom wordt deze geboekt ten laste van de algemene reserve. Al jarenlang is bekend dat de provincie een hele goede financiële positie heeft maar die goede positie wordt elk jaar minder, dus op een gegeven moment is het zover dat er misschien een keer geld geleend zal moeten gaan worden. Hoewel dit moment steeds verder opschuift in de toekomst, gaat het een keer gebeuren. De komende jaren zal het minder gemakkelijk worden om geld te vinden, mede door allerlei externe omstandigheden en de opcenten die minder meer zullen worden.

Dhr. **Dulfer** (GL) constateert dus dat de provincie er nu goed voorstaat. Hoe ziet de septembercirculaire er precies uit en wanneer komt die op tafel?

Gedeputeerde **Pels** benadrukt dat alles in beweging is. Zij noemt als voorbeeld Pallas waarvoor een voorziening is getroffen. **Zij zegt de commissie toe de septembercirculaire 2019 toe te sturen.**¹

De **voorzitter** meldt dat het verslag van deze commissie als advies aan PS wordt aangeboden.

¹ De septembercirculaires zijn te vinden op:

<https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/financien-gemeenten-en-provincies/provinciefonds/circulaires-provinciefonds>